

орієнтованого навчання, тому що кожен учасник робить свій особливий індивідуальний внесок у вирішення поставленого завдання [5].

Для роботи з дітьми в інклюзивному освітньому просторі необхідно добирати інноваційні методи й технології підготовки майбутніх фахівців психолого-педагогічного профілю [3; 69].

Отже, сьогодні сучасній людині потрібно бути різнобічною та формувати м'які навички ще з дитинства. Діти з порушенням зору, які будуть розвивати soft skills у початковій школі краще почуватимуться у суспільстві, знаходитимуть спільну мову з оточуючими, не будуть боятися висловлювати свою думку, доказувати, ризикувати, їхній соціальний розвиток буде на одному рівні з нормотиповими людьми.

Список використаних джерел

1. Василюк А. В. Педагогічні технології інклюзивного навчання : навчально-методичний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти / А.В.Василюк, Ю.В. Бондар, А.В.Хіля. – Вінниця, 2020. – 175 с.
2. Гишка Н. Формування загальнонавчальних умінь та навичок в учнів початкових класів // Теорія і методика виховання / Н.Гишка // Наукові записки. Серія: Педагогіка. – 2009. – №1. – С. 29-32.
3. Демченко О.П. Підготовка майбутніх творчих педагогів обдарованих дітей у контексті євроінтеграції / О.П. Демченко // Молодий вчений. – 2019. – № 5.2 (69.2), травень. – С. 47-52.
4. Казьмірчук Н.С. Театр природи як засіб формування soft skills в учнів початкових класів / Н.С. Казьмірчук, О.В. Жовнич., І.А.Стахова // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. – Серія: Педагогіка і психологія. – 2020. 61. – С.23-30.
5. Лазаренко Н.І. Формування в дітей з функціональними обмеженнями індивідуальної системи знань сенсожиттєвого характеру засобами арт-терапії / Н.І. Лазаренко, А.В. Хіля, А.М. Коломієць // Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови, 2017. – Вип. 13. – С. 124-156.
6. Любчак Л.В. Підготовка майбутніх вихователів до організації театралізованої діяльності дітей дошкільного віку // Освітній дискурс : збірник наукових праць / голов. ред. О. П. Кивлюк. – Київ : «Видавництво «Гілея», 2018. – Випуск 9 (11-12) : Педагогічні науки. – С. 91-103.
7. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник / А. А. Колупасва, О. М. Таранченко. — Харків : Вид-во «Ранок», 2019. — 304 с
8. Однорог Г. Теоретичні засади формування ключових компетентностей учнів у закладах професійної освіти засобами інтерактивних технологій / Г.Однорог // Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка. – 2018. – № 16. – С. 104-108.
9. Швець Н. А. Вплив соціально-економічних, психолого-педагогічних чинників на забезпечення здорового способу життя в студентському середовищі / Н.А. Швець // Придніпровські соціально-гуманітарні читання, 16 травня 2014 р. – Кіровоград, 2014. – С. 81-84.
10. Саджениця І. 10 професійних навичок, якими має оволодіти людина до 2020 року [Електронний ресурс] / І.Саджениця. – Режим доступу: http://www.tvomisto.tv/news/10_profesiyneh_navychok_yakym_maie_ovolodity_lyudyna_do_2020_roku_76398.html
11. Хіля А. В. Актуальні проблеми організації навчально-виховного процесу у школі I-III ступенів в контексті реалізації ідей інклюзивної освіти / А.В.Хіля // Традиції та інновації в практиці початкової школи: збірник наукових праць. – Сімферополь: КІПУ, 2010. – С. 93-97.
12. Ясна І. Soft skills: універсальні навички європейського рівня [Електронний ресурс] / І.Ясна. – Режим доступу: <https://studway.com.ua/soft-skills/>

РОЗВИТОК SOFT SKILLS ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Стариницук Анна, здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»

*Науковий керівник: А.В. Хіля, кандидат педагогічних наук, старший викладач
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського (Україна)*

SOFT SKILLS DEVELOPMENT OF CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS

Starinsuk Anna, bachelor`s student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. В статті розкрито питання розвитку *soft skills* у дітей з особливими освітніми потребами та її спрямування на розвиток креативного мислення учнів та їхню соціалізацію, а також на формування основних компетентностей випускника Нової української школи.

Ключові слова: *soft skills, діти з особливими освітніми потребами.*

Abstract. *The article reveals the development of soft skills in children with special educational needs and its focus on the development of creative thinking of students and their socialization, as well as the formation of basic competencies of graduates of the New Ukrainian School.*

Key words: *soft skills, children with special educational needs.*

Сучасна освітня система створює умови для розвитку конкурентоздатної особистості. Здобуті дітьми знання мають бути такими, що використовуватимуться в повсякденному житті дитини. Так само і освіта має бути побудована на практичних навичках дітей, спрямована на компетентності, що спонукають до творчості, цілеспрямованості і рішучості, вміння йти на розумний (зважений) ризик, мати право самостійно приймати рішення, мати можливість досягати успіхів у навчанні та поза навчальної діяльності, а також пізнавати світ у нових для себе ситуаціях.

Саме тому, сучасний світ вимагає від освіченої особистості оволодіння не *hard skill*, а *soft skills* це також є актуальним для дітей з особливими освітніми потребами. Важливість включення м'яких навичок у навчання дітей з особливими освітніми потребами заключається в соціальній адаптації дітей. Адже адаптація є надважливою для кожного, це необхідність в дружбі, в співпраці, в розумінні, в підтримці. А ще *soft skills* надає можливість побачити різні точки зору на одну і ту ж ситуацію, це змінює кругозір дітей та спонукає до зважених рішень. Тому я вважаю що використання *soft skills* навичок є важливою складовою до розвитку дітей з особливими освітніми потребами.

М'які (гнучкі) навички – комплексний підхід до вивчення неспеціалізованих, над професійних навичок, за допомогою яких успіх роботи вказує на високу продуктивність виконання завдань не пов'язаних з конкретною сферою діяльності дітей. Розвиток даних навичок передбачає нестандартне виконання стандартних ситуацій, що може підійти як у вирішенні конкретної проблеми так абстрактних понять.

“Soft skills” – свого роду:

– перелік особистих характеристик, які так чи інакше пов'язані з ефективною взаємодією з іншими людьми. Тут передбачена соціалізація дітей з особливими освітніми потребами в умовах розвитку гнучких навичок. Це забезпечує дружні, партнерські стосунки між кожним членом колективу.

– риси особистості, цілі, мотивації та уподобання, які цінуються на ринку праці, у школі та в багатьох інших сферах [1]. Дана характеристика показує важливість розвитку та збагачення цілей, мотивів та уподобань дітей з особливими освітніми потребами, як повноцінних членів суспільства та конкурентоздатних особистостей.

М'які навички передбачають успіх у житті [2]. Програми, що вдосконалюють м'які навички, відіграють важливе місце. Тести досягнень не враховують та не вимірюють м'які навички, включаючи риси особистості, цілі, мотивацію та уподобання, вони перевіряють лише інтелектуальні знання дітей. М'які навички – це не знання, уміння і навички що діти вивчають як теоретичний матеріал на уроках, їх не можна вивчити, завчити чи прочитати, це власна думка учня, це оригінальна позиція дитини щодо вирішення проблемного питання, як на уроці, так і в житті.

Не дивлячись на особливі можливості дитини, кожен має право на навчання та розвиток якостей які допоможуть дітям реалізуватися в майбутньому (набуття певної професії). На це направлена специфіка розвитку м'яких навичок у дітей з особливими освітніми потребами, адже полягає в гнучкості пошуку рішень.

Збагачення soft skills у дітей з особливими освітніми потребами полягає у розвитку:

Уміння працювати в команді, дітям з особливими освітніми потребами вкрай необхідне спілкування в колективі з однолітками та вирішувати спільні питання. Приклади спільних робіт дітей з особливими освітніми потребами: тематичні вечори; заняття літературного гуртка; вечори, свята, благодійні концерти, дитячі вистави; фестиваль творчості і талантів дітей та молоді з функціональними обмеженнями «Повір у себе».

Лідерських якостей, які є важливими, адже в них формується ініціативність, наполегливість та жага до дій у дітей з особливими освітніми потребами. Розвиток даної навички реалізується в таких видах навчальної діяльності: вікторини, конкурси, інтелектуальні турніри «Що? Де? Коли?».

Креативності, яка допоможе дітям шукати вихід із проблемних життєвих ситуацій. Ця навичка спрямована на розвиток гнучких навичок розвитку, що може реалізуватися у художньо-творчій роботі гуртків, заняттях з хореографії, театральної студії, тощо.

Організаторські здібності, які допоможуть розвинути в дитині ініціативність та жагу до дій, можна реалізувати в таких заходах як: вечори, свята, благодійні концерти, дитячі вистави; гурток з набуття навичок самообслуговування; конкурси умільців, дні добрих справ.

Комунікацію, ще один важливий компонент необхідний для формування здорового середовища навчального, виховного та розвивального процесу: екскурсії містом, заочні мандрівки, святкові екскурсії спільно із краєзнавчим музеєм, екскурсії по Україні; рольові ігри, ігри-подорожі.

Емоційний інтелект – вміння дати раду своїм і чужим емоціям: точно зрозуміти, оцінити і виразити їх. Розвиток емоційного інтелекту може

відбуватись у таких видах діяльності, як: спеціалізована зміна «Повір у себе і в тебе повірять інші»; перегляд та обговорення фільмів.

Роботу з інформацією, важлива частина розвитку знань умінь та навичок дітей, адже тут діти навчаються висловлювати власні думки та переживання. Також можна застосовувати на даному етапі такі види роботи, як: перегляд та обговорення фільмів, віршів, казок, мультфільмів, тощо.

Системне мислення, мотивацію. Мотивація спонукає дітей до вивчення нового, а мислення має бути цілісним та змістовним. На цьому етапі співпраці стануть у нагоді такі види роботи як: майстерні творчості; змагання, рухливі та рольові ігри; конкурси умільців; вечори, свята, дитячі вистави [3, с.135-136].

Розвиток м'яких навичок в дітей з особливими освітніми потребами забезпечується таким чином: посилення участі учнів у поза навчальних заходах поряд з класною роботою; сприяння ініціативності учнів щодо створення тематичних і професійно орієнтованих центрів і дитячих осередків; необхідно враховувати розвиток профільного становлення учнів (вибір майбутньої професії), які залучені та не залучені до поза навчальної діяльності; доцільно періодично удосконалювати освітні програми з урахуванням важливості розвитку «soft skills» [4]. Таким чином пояснюється важливість роботи з дітьми що мають особливі освітні потреби, як в умовах загальноосвітнього навчального закладу, так і знайомо межами в умовах загально виховних чи розвивальних заходах. На мою думку такий вид навчальної діяльності є продуктивним адже діти за таких обставин відчують себе більш згуртовано та розкрито, тим ліпше їм пізнавати світ.

Розвиток гнучких навичок в роботі з дітьми що мають особливі освітні потреби це розвиток конкурентоздатності дитини з інвалідністю. Адже це величезна можливість само реалізуватися в суспільстві, повноцінно спілкуватись допомагати і підтримувати інших людей. Здобути професію, мати майбутнє. На мою думку soft skills це не тільки інноваційна технологія розвитку знань, умінь і навичок дітей з особливими освітніми потребами, це шанс на повноцінне життя людей з інвалідністю.

Що стосується підготовки майбутнього фахівця, так це наявність в інклюзивно компетентного вчителя таких професійних та особистісних рис, як: педагогічна любов, доброта, порядність, толерантність, прихильність до дітей; високий рівень внутрішньої та зовнішньої культури; уміння позитивно сприймати дитину з особливими освітніми потребами в класі, вчити учнів сприймати її так само; уміння володіти, керувати почуттями; педагогічний такт; комунікативні здібності; уміння співпрацювати з батьками, колегами, адміністрацією тощо.

Підсумовуючи усе вище сказане, що до розвитку soft skills у дітей з особливими освітніми потребами ми можемо зазначити, що дана тема є дуже актуальною. Адже в ній забезпечується сучасний, креативний підхід, що до розвитку, як навчальних так і особистісних рис, цілей та можливостей кожної дитини. Дана технологія спрямована на розвиток креативного мислення учнів з особливими освітніми потребами та їх соціалізація з іншими членами суспільства. М'які навички є невід'ємною складовою успішного навчання й

обов'язковою компетентністю, якою має володіти випускник Нової української школи.

Список використаних джерел

1. Heckman, J. J., & Kautz, T. (2012). Hard evidence on soft skills. *Labour economics*, 19(4), 451-464.
2. Crosbie, R. (2005). Learning the soft skills of leadership. *Industrial and commercial training*.
3. Хіля А. Організація дозвілдової діяльності дітей з функціональними обмеженнями в умовах центру соціально-психологічної реабілітації / А.В.Хіля // Наукові записки: Збірник матеріалів науково-практичної конференції випускників і студентів ІІІМ. – Вінницький державний педагогічний університет ім. М.Коцюбинського, м. Вінниця. – 2011. – Випуск 9. – С.134-138.
4. Коляда Н. Практичний досвід формування «soft skills» в умовах закладу вищої освіти / Н.Коляда, О.Кравченко // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2020. – №3(27). – С. 137-145.
5. Демченко О.П. Формування соціальної компетентності дітей з особливими потребами у процесі використання виховних ситуацій / О.П.Демченко // Науковий часопис НПУ ім. М.П.Драгоманова : серія 19. Корекційна педагогіка та соціальна психологія : зб. наукових праць. – К. : НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2011. – С.60-63.
6. Казьмірчук Н.С. Театр природи як засіб формування soft skills в учнів початкових класів / Н.С. Казьмірчук, О.В. Жовнич., І.А.Стахова // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. – Серія: Педагогіка і психологія. – 2020. 61. – С.23-30.
7. Любчак Л.В. Підготовка майбутніх вихователів до організації театралізованої діяльності дітей дошкільного віку // Освітній дискурс : збірник наукових праць / голов. ред. О. П. Кивлюк. – Київ : «Видавництво «Гілея», 2018. – Випуск 9 (11-12) : Педагогічні науки. – С. 91-103.
8. Педагогічні технології інклюзивного навчання: навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої педагогічної освіти; уклад. : А. Василюк, Ю. Бондар, А.Хіля. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2020. – 168 с.
9. Швець Н. А. Вплив соціально-економічних, психолого-педагогічних чинників на забезпечення здорового способу життя в студентському середовищі / Н.А. Швець // Придніпровські соціально-гуманітарні читання, 16 травня 2014 р. – Кіровоград, 2014. – С. 81-84.

ТЕАТР ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ ДО УМОВ ШКІЛЬНОГО НАВЧАННЯ

*Шимонович Валентина, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Науковий керівник: О.П. Демченко, кандидат педагогічних наук, доцент
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського (Україна)*

THEATER AS A MEANS OF SOCIAL ADAPTATION OF GIFTED CHILDREN TO THE CONDITIONS OF SCHOOLING

*Šimonović Valentina, master's student
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)*

Анотація. Представлено сучасний підхід щодо визнання статусу обдарованої дитини як особистості з особливими освітніми потребами. Показано, що такі діти мають низку соціально-психологічних проблем. Розглянуто особливості дезадаптації обдарованої особистості в закладі освіти як проблему інклюзивної педагогіки. З'ясовано причини й наслідки дезадаптованості обдарованих школярів. Показано значення включення дітей обдарованих дітей у театралізовану діяльність як спосіб їх соціальної адаптації до умов шкільного життя.

Ключові слова: обдарованість, обдаровані діти, соціальна адаптація, дезадаптація, театр, театралізована діяльність..